

חמודי שי

על התורה והמועדים

הגנים ורעיונות מחדשים בדרך הדרוש והמוסר בפרשת השבוע | גליץ י"ג | פרשת שמני תשפ"ו

משה רבינו - המקור לשמן המשחה

הענווה
ככוחה
לשנות

מידות האדם

הופכים לקדושים. משה אינו רוצה להיות כהן גדול בעצמו, אלא מסייע לאחיו אהרן במעבר ומאפשר את כהונתו. ועל עידוד משה לאהרן נדבר בהמשך, בס"ד.

בתורה"ק בפרשתנו (ט, א): **וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:** זו תחילת הכהונה על ידי הכוהנים, והעברת הכהונה ממשה רבנו לאחיו אהרן ובניו. ב' אחים אלו קדושתם לאין ערוך, צא ולמד מזה שכל אחד מתפאר באחיו השני ובתפקידו.

בז' ימי המילואים משה רבנו מקים ומפרק את המשכן, ומשמש ככהן גדול, בלי בגדי כהונה, רק בגד בד לבן אחד, כמו קיטל, כיון שהוא בעצמו איש קדוש, כפי שביארנו בספרינו חמודי שי על ספר שמות. בפרשת צו משה הלביש את אהרן בגדי כהונה ומשחו לכהן. במשך ז' ימים אלו ממלא משה את התפקיד שאהרן יעשה להבא, ועתה, בפרשה זו, קרא משה לאהרן ובניו ולזקני ישראל ביום השמיני, זו תקופת מעבר והעברת התפקיד. יש סוברים שמה שאהרן

הכהן הזדקק לבגדי הכהונה היה בגלל מעורבותו בחטא העגל. איך שלא יהיה, אהרן עדיין חשש בלבו מחטא העגל, ובפרט שהיה צריך להביא על המעשה שלו עגל לחטאת מהכסף שלו ("וישחט את העגל החטאת אשר לו"). "ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח". השטן הראה לאהרן את דמות העגל ליד המזבח, ואהרן פחד להתקרב. בעידוד משה, אהרן מתגבר והוא מביא קרבן, כמאמר הכתוב "ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו" עגל החטאת בא לכפר על המעורבות שלו בחטא העגל.

ועל זה נדבר בהרחבה בהמשך, בס"ד.

מקור קדושת שמן המשחה ממשחה רבינו שהאציל מאור קדושתו עליה המהרא"ל צינץ מבאר באופן נפלא כיצד שמן המשחה הפך לקדוש. משה מאציל על שמן המשחה מקדושתו. מכוח קדושתו של משה שמן המשחה הופך לקדוש, ושמן המשחה מושח את הבגדים. וכל הכלים המשמשים באוהל מועד, אהרון, בניו, וכל כלי המשכן

הערב רב זלזלו במנהיגי ישראל וזו הכוונה לכך

נבחרת

וביאר בקדשו הרב של גוסטינין, הרב הקדוש רבי יחיאל מאיר, שכאשר אהרן נבחר לכהן גדול, הערב רב שחקו וזלזלו בכבודו, באומרים ראו את בן עמרם אשר רקד לפני העגל ועכשיו משרת את ה' במשרה הנעלה של כהן גדול. אהרן שמע זאת והתבייש עד כדי שלא יכול היה להמשיך בכהונתו, אמר לו משה: למה אתה בוש? זו תכונה הכרחית במנהיגות, היכולת להתמודד עם בושה וחרפה! ודברי משה היו מתוך ניסיון אישי, כידוע.

אהרן היפך מידת קנאות לאוהב שלום

וכאשר בא משה אל הסנה, ששם הייתה הנבואה הראשונה למשה בדרגתו המיוחדת, אמר לו הקב"ה שאהרן אחיו יוצא לקראתו, ויש שמחה בליבו שמה שנהיג את כלל ישראל. ומטעם זה שאהרן שמח בליבו על המשרה הרמה שניתנה לאחיו הצעיר ממנו, נבחר לשאת את חושן המשפט על ליבו, להיות הכהן הגדול. ולאחר שאיבד שני בניו יש בו את המידה של "וידום אהרן", עוצמת נפש עילאית, בנוסף למידה הטובה של אהרן שהוא אוהב שלום ורודף שלום.

וזה הפך המידה של זקנו משבט לוי, שאמר עליו יעקב "ארור אפם כי עז". אהרן עבד על עצמו להביא מידותיו לקצה השני, אוהב שלום ורודף שלום. וכדברי חכמינו, שהיה אומר לאלו שהייתה ביניהם מחלוקת שחברו רוצה להשלים עמו, וכך היה משכין שלום ביניהם. וכבר למדו חכמינו מזה דמשינים מפני דרכי שלום,

עניינים שנתבאר

א

קדושת השמן מקדושתו של משה
הערב רב זלזלו בכהונת אהרן
אהרן היפך מידת הקנאות הטבועה
בשבטו לאהבת שלום
היכולת להפוך מידות מכח הענווה
בושה כשהיא אמיתית אינה עצבות
הבושה הרצויה באה מתוך ענווה

ב

הדרגות השונות בקבלת ייסורין
דברי הקדוש מרוזין על קבלת ייסורין
מתוך שירה
אפילו בתוך מגילת איכה שרים חסדי ה'
כי לא תמנו
בתוך כל דבר הנראה כייסורין מתחבא
דבר טוב

לשם שלום בית, או לשם שלום בין אדם לחברו, וכדברי חכמינו ז"ל, שהקב"ה שינה

ממה שאמרה שרה, לשם שלום בית.

מידת הענוה של אהרן הכהן

והנה, הענוה של אהרן הכהן מתקרבת לדרגת הענוה של משה רבינו - שניהם היו בבחינת "ונחננו מה" ומשה רבינו בעצמו מעיד על אהרן הכהן "ואהרן מה הוא" שהוא הביטול הגמור מעבר לדרגת אברהם אבינו שאמר "ואנוכי עפר ואפר" - וכשמגיעים לבחינה זו של "מה" ראויים לעבוד את עבודת הקודש במקדש.

אולם יש חילוק בחינות בין דרגת ענוה של משה רבינו ולבין דרגת הענוה של אהרן הכהן שדווקא בגלל החילוק ביניהם אהרן היה צריך התקרבות וחיזוק לגשת לעבודת הכהונה ומשה לא היה צריך לכך במשך שבעת ימי המילואים. ומה נעמו דברי השפת אמת (תרמ"ה) "..... כי עתה (מיום השמיני והלאה) הי' צריך להיות התיקון בבחינת בעל תשובה. ורמזו במד' דלכך כתיב ויהי לשון צער מה שלא היה מרע"ה הכהן כי אז היו במדריגת צדיקים גמורים. וב' צדיקים אלו היו מוכנים להיות עובדי המקדש דכתיב משה ואהרן בכהניו. כי הכהן השליח צריך להיות בטל לגמרי אליו ית' כמ"ש אצלם ונחננו מה. ופ"א כתיב ואהרן מה הוא. כי היה להם ביטול הגמור. רק מרע"ה הי' עניו בבחינת צדיק גמור. ואהרן בא אל הביטול בבחינת בעל תשובה. ויתכן לומר כי העניויות בבחינת צדיק גמור אינו בוש לקרב עצמו. וכשהעניויות בא ע"י התשובה צריך התקרבות.... ומרע"ה ואהרן היה להם בחינת הביטול לגמרי בלי שום פירווד. דכתיב "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט". י"ל על מדריגת צדיק גמור (שהוא בבחינת מלאך), ובעל תשובה שהוא בחילא סגי וזה משרתיו אש לוהט והוא אהרן משרת ה'".

ובשפת אמת (תרל"ז) על רש"י "שהיה אהרון בוש, אמר ליה קרב", ביאור דבר יסודי, "ויש ללמוד שכך צריך להיות אדם בוש מצד עצמו, ואף על פי כן יתקרב אל המצווה מכח ציווי של ה' יתברך שלכך נבחר, כי בוודאי בושה זו היה כראוי."

נמצינו למדים מדברי השפת אמת שבכל המצוות הבושה ראויה ויש להתגבר עליה, אהרון הכהן הוא דוגמא לכך. כי אהרון היה צדיק ולא היה בו חסרון מידה. אך גם זה דבר גדול, שעל ידי שאמר לו "קרב", כתיב מיד "ויקרב", הייתה לו בושה לפני שהוא התקרב למצווה, ואז אחיו משה אומר לו "קרב" ומזרז אותו, ורק אז אהרון הולך וניגש לעשיית המצווה.

בושה אמיתית וכנה אינה עצבות

ומוסיף השפת אמת, שמזה שאהרן קיים תיכף ומיד את

המצווה "זה סימן שהיה בושה של אמת." מסכם השפת אמת: "וכלל הדברים, כי בושה ודאגה של אמת אינו מביא לידי עצבות". אם הבושה לא הייתה במקומה לא היית יכול לגשת למצווה כמו שצריך, או בכלל לא. "ואינו מביא לשום מניעה בעבודת ה', ועוד מביא אחר כך שמחה, כמו שכתוב, שמחתי מתוך יראתי ויראתי מתוך שמחתי וכו'".

בושה היא אחת העקרונות של עבודת ה'. צריך שיהא קצת בושה, וברגע שהאדם מתגבר על הבושה צריך להזדרז ולעשות המצווה, ובא האדם לידי שמחה. זה כשלעצמו מהווה הוכחה שהבושה שהייתה לו לא הייתה שלילית, זה לא משהו שימנע אותו מהמצווה.

בושה הבאה מתוך הענוה היא הבושה הראויה

זה לא עצת היצר הרע אלא סוג של ענוה, אתה מקיים את המצווה מתוך ענוה, בצורה חיובית. עם הבושה של ענוה אתה בעצם מתכוונן בכל מיני הכנות לקיום המצווה, וכאהרון לאחר שמשה אומר לו קרב, אתה מיד קרב ומקיים את המצווה. הבושה במידה הנכונה היא תכונה אחת מיני רבות שצריך שתהיה לאדם, בנוסף לזריזות וכל מידה נכונה. קצת בושה היא סניף של ענוה. כך אנו מקיימים מצוות.

ב

ישנם בעלי דרגות שונות בקבלת הייסורי

"וידם אהרן", ביאר הגה"ק רבי ישראל מרוזין ישנם כמה אופנים בהם האדם מגיב, יש מהם שהם שקטים מבחוץ אבל מבפנים הם מלאי כעס ותרעומת, אך התורה מעידה על אהרן, "וידום אהרון" - תוכו כברו! אהרון היה ממש בבחינת דומם, הוא קיבל את גזר הדין.

וביאר הר"ק מרוזין ובעל התפארת שלמה, עה"פ "למען יזמרך כבוד ולא ידם, ה' א-לקי לעולם אודך.", וסמוך לו "הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי ותאזרני שמחה".

כשייסורין באין על אדם והוא מקבלם בשמחה הוא בא לידי שירה לה'

היינו, שכוונת דוד המלך, לא רק שאני שקט כשעברו הייסורים, אלא "ולא ידם", ומתעלה לשיר דברי שבח לה'. ומעלה זו יתירה על מעלתו של אהרן, דבאהרן כתיב רק וידום, אולם בדוד המלך, כשהוא עמד בפני ייסורים הוא הצליח להפוך את כל זה לשמחה על ידי שירה לה'.

ישנו ביטוי ששמעתי מהורי ז"ל כשעברו זמנים קשים, וביטוי זה עזר לי ולאחרים שסיפרתי להם: טראכט גוט, ועט זיין גוט. תחשוב טוב, יהיה טוב. גם בזמנים קשים אל תאבד את האמונה! להתפלל לה' עם אמונה שלמה ועם ביטחון גמור שיעזור ויושיע, עד כדי שירה לה'! כשהאדם עושה כן בביטחון גמור בה', ה' מצרף את המחשבה טובה למעשה ועונה

לתפילותיו ועוזרו לו. רש"י מפרש את הפסוקים האחרונים של מזמור שיר

חנוכת הבית כסיפור של מרדכי ואסתר. העובדה שתמיד נשיר שבחיו של ה' מתייחסת לכך שחג הפורים לעולם לא ייבטל, זה קישור נחמד לחג הפורים שרק עתה חגגנו.

באמצע איכה אומרים חסדי ה' כי לא תמנו

כלל ישראל לא מוותר. באיכה (ג, כב) אומרים פסוקי שירה, "חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמיו". ומשלים פסוק זה בתפילה, "הטוב כי לא כלו רחמיו והמרחם כי לא תמו חסדיך, כי מעולם קיוונו לך." "חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו." תמיד יש לנו ביטחון בה'. "למען יזמרך כבוד ולא יידום, ה' אלוקי לעולם אודך", "מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלוקינו... ועל ניסך שבכל יום עמנו." אנחנו צריכים לשיר את שבחי ה' לאחר כל מצב.

מהרא"ל צינץ

איתא בחז"ל, כאשר הביט אהרן על המזבח נראה לו כדמות עגל, והוא נרתע, כבר ביארו, דלא חלילה לומר שהשתתף אהרן במעשה העגל, אדרבה כל פעולותיו היו לעכב את עשיית העגל ככל שיכול, והוא עצמו לא חטא בעבודה לעגל ולא היה צריך כפרה על זה, ועדיין, מצינו לרש"י שביאר עה"פ "ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו", ללמדנו בזה שחטא העגל כופר, וזה עגל החטאת "אשר לו". ובבעל הטורים איתא, עגל בן בקר בגימטריא לכפר חטא העגל. והאיך יתכן שאהרן צריך כפרה על חטא העגל?!? ועיין באוה"ח הק' גישתו המיוחדת בעניין, ועל פי דברי הגאון מפלוצק הכול יבואר באופן אחר, בע"ה.

המהרא"ל צינץ זצוק"ל, בספרו 'מלא העומר', בפרשתנו עה"פ, "ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח וכו'". ופירש רש"י שהיה אהרן בוש וירא מלגשת. אמר ליה משה, למה אתה בוש? לכך נבחרת! ומפרש המהרא"ל: "ונראה שהיה בוש לפי שבנה מזבח לפני העגל. כמו שכתוב, וירא אהרן ויבן מזבח לפניו". ממשיך המהרא"ל: "באמת כוונת אהרן הייתה לטובה כמבואר כמה פנים ולזה אמר אדרבא, קרב אל המזבח שאתה יש לך קריבות מצד המזבח." כלומר, כוונתך הייתה טובה, ואף שבנית מזבח לפני העגל בכוונה לדחות את העם אין זה פוסל אותך מלעבוד ולהקריב על מזבח ה', אדרבה! לכך נבחרת! אז קרב אל המזבח!

ממשיך המהרא"ל, "והעניין כי האמת שאהרן לא חטא, רק שלפי הנראה יוחשב לו עון ובא לידי חשד". כלומר אלו שראו אותו חשדו שהוא חטא בחטא העגל, למרות שהוא באמת לא חטא אלא רצה לעכב את העם מלעבוד ע"ז

ממש עד שיחזור משה. "אם כן, יש לומר כמו שאמרו חז"ל, הוא (הכהן גדול) פורש ובוכה והם (הזקנים) פורשים ובוכים, למה? הוא שחשדוהו והם שחשדוהו שלא כדין." העם חשדו באהרון שהשתתף בחטא העבודה לעגל. לחשוד בכשרים זו עבירה קשה. "וכאן שאהרון גרם להם החשד." פירוש: על ידי מעשיו, אהרון גרם להם לחשוד בו, וזה לעבור על "והייתם נקיים מה' ומישראל" ולכן "צריך כפרה לשניהם. ואולם בחטא העם לא נשתתף אהרן, ואין לו חלק בו."

דברי המהרא"ל צינץ מדויקים בפסוק כפתור ופרח! קודם כתוב "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם" שזה מיירי בחטא החשד, שגם אהרון אשם בזה על שגרם לזה. וממשיך הפסוק "ועשה את קרבן העם וכפר בעדם..." שזה מיירי בחטא עבודה לעגל שלא היה לאהרון שום חלק בו, ודפח"ת.

מערכת ספרי "חמודי שי" עה"ת ומועדים

בשמחה רבה אנו לבשר להוגי התורה ולומדיה רבנן ותלמידיהון אשר בעזה"ת יצא לאור עולם ספרי חמודי שי

חמודי שי ספר ויקרא

אשר במ רעיונות נפלאים ויחודיים על התורה ועל המועדים

מעוטר בהסכמת גדולי ישראל בא"י ובחו"ל

שנתפעלו מחידושי תורתו של המחבר שליט"א

אפשר להשיג

בא"י:

ספרי אור החיים • ספרי אברומוביץ

בחו"ל:

ז. ברמן

טעמו וראו כי טוב ... אור יקרות סלוא בפז